

รูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง
ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ*

THE EXCELLENCE IN SERVICE ADMINISTRATION MODEL OF THE SAN PA TONG
DISTRICT SERVICE UNIT, SPECIAL EDUCATION CENTER, EDUCATIONAL SERVICE AREA
8, CHIANG MAI, UNDER THE OFFICE OF SPECIAL EDUCATION ADMINISTRATION.

ประไพ ทาโน

Prapai Tano

จุฬาร ศรียงสรรค์

Chulaporn Srirangsan

กาญจนา บุญส่ง

Kanchana Boonsong

นักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

Student of Educational Administration Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ประเทศไทย

Student of Educational Administration Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: amikatano@gmail.com

โทรศัพท์ 084-4833979

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงผสมผสานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศ และ 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ 8 จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ หัวหน้างานหน่วยบริการ จำนวน 1 คน ครู จำนวน 3 คน พี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 1 คน ผู้ปกครอง จำนวน 14 คน และนักเรียนพิการ จำนวน 14 คน รวมทั้งสิ้น 33 คน นวัตกรรมที่ใช้ในการวิจัยคือ รูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศ มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แบบประเมินผลพัฒนาการความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนพิการ มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศ มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน

* Received 10 May 2025; Revised 5 June 2025; Accepted 25 June 2025

มาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. รูปแบบการบริหารการบริการที่เป็นเลิศของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง คือ รูปแบบ 3S4Smart ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning : S) โครงสร้างองค์กร (organizational Structure : S) รูปแบบการบริหาร (Style of Management : S) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Smart Director) บุคลากรครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (Smart teacher) การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพและความต้องการของแต่ละคน (Smart Student) และการมีส่วนร่วมและค่านิยมของทีม (Smart Team) 2. ผลการใช้รูปแบบการบริหารการบริการที่เป็นเลิศ “3S4Smart” พบว่า นักเรียนพิการมีพัฒนาการอยู่ในระดับดีเยี่ยม มีร้อยละความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 73.49 ความพึงพอใจของหัวหน้างานหน่วยบริการ ครูผู้สอน พี่เลี้ยงเด็กพิการ และผู้ปกครองที่มีต่อการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหาร, การบริการที่เป็นเลิศ, สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

Abstract

This mixed-method research aimed to: 1) develop an excellence in service administration model, and 2) examine the outcomes of implementing the model in the San Pa Tong District Service Unit, Special Education Center, Educational Service Area 8, Chiang Mai, under the Office of Special Education Administration. Target group used in this research was selected through purposive sampling, consisting of 33 participants: one unit head, three teachers, one disability assistant, fourteen parents, and fourteen students with disabilities. The research innovation was a excellence in service administration model, with a consistency value of 1.00, The research tool used for data collection were: 1) a basic developmental skills assessment for students with disabilities, with content validity index of 1.00, and 2) a satisfaction survey on the model implementation with content validity index of 1.00. Quantitative data analysis used descriptive statistics—frequency, percentage, mean, and standard deviation, while qualitative data analysis used content analysis. The findings revealed that: 1.The excellence in service administration model was "3S4Smart" model, consists of 7 components: Strategic Planning (S1), Organizational Structure (S2), Style of Management (S3), Smart Director (leadership), Smart Teacher (staff), Smart Student (individualized development), and Smart Team (team collaboration and shared values). 2.The results of model implementation were disabilities student development, with progress rate of 73.49%, categorized as excellent. The satisfaction of all stakeholders—unit head, teachers, assistants, and parents—was at the highest level ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.43) across all components.

Keywords: management model, excellent service. The Office of Special Education Administration

บทนำ

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต เด็กทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมกันตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะสิทธิในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ เด็กทุกคนจึงควรได้รับการคุ้มครองในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อพัฒนาความสามารถของเด็กให้สามารถเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งภาครัฐมีบทบาทสำคัญในการดูแลและดำเนินการตามพันธกรณี ที่องค์การสหประชาชาติได้กำหนดไว้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) ตามที่ระบุในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมมือกันเพื่อส่งเสริมสิทธิของเด็ก และสนับสนุนให้เด็กทุกคนมีโอกาสเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน (คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ., 2550)

ปัจจุบันพบว่าเด็กส่วนหนึ่งที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และปัญหาทางการเรียนรู้ ซึ่งการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการต้องจัดให้มีการศึกษาที่เหมาะสมและเป็นพิเศษ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเหมาะสม โดยจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกและสื่อการศึกษาที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล รวมถึงการให้ความช่วยเหลือในการศึกษาอย่างครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของกระทรวงการศึกษาธิการ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560)

ในบางพื้นที่ เด็กพิการยังคงประสบปัญหาการเดินทางไปยังศูนย์การศึกษาพิเศษเนื่องจากที่อยู่อาศัยห่างไกล ความเสี่ยงด้านความปลอดภัยในการเดินทาง และฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากจน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการพัฒนาของเด็กพิการ ดังนั้น การจัดตั้งหน่วยบริการศูนย์การศึกษาพิเศษในพื้นที่ จึงเป็นการตอบสนองต่อความต้องการในการให้บริการการศึกษาที่สามารถเข้าถึงได้โดยตรงในชุมชน (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการจัดตั้งตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2539 โดยมีภารกิจในการให้บริการแก่เด็กพิการในระยะแรกเริ่ม โดยการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับเด็กพิการ โดยมีหน่วยบริการทั้งหมด 10 แห่งนี้ ประกอบด้วยหน่วยบริการอำเภอฝาง หน่วยบริการอำเภอจอมทอง หน่วยบริการอำเภอแม่วาง หน่วยบริการอำเภอเชียงดาว หน่วยบริการแม่อาว หน่วยบริการอำเภอเวียงแหง หน่วยบริการอำเภอดอยหล่อ หน่วยบริการอำเภอพร้าว หน่วยบริการอำเภอดอยสะเก็ด และหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2560)

หน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ให้การบริการทางการศึกษาตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2567 จนถึงได้ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลาหนึ่งปี มีนักเรียนพิการ จำนวน 14 คน มีประเภทความพิการได้แก่ บกพร่องทางการได้ยิน 1 คน บกพร่องทางสติปัญญา 1 คน ความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ 4 คน บุคคลออทิสติก 4 คน บุคคลพิการซ้อน 4 คน (ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่, 2567)

จากการศึกษาของ (อร่าม วัฒนะ และคณะ, 2561) พบว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศต้องอาศัยองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ ภาวะผู้นำ คุณภาพครู กลยุทธ์ เครือข่ายความร่วมมือ คุณภาพผู้เรียน การจัดการ และการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับงานของ (ญาณบดินทร์ อินตะชะ, 2567) ที่ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการบริหารที่มีโครงสร้างชัดเจนส่งผลต่อศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานของ

หน่วยบริการอำเภอสันป่าตองมาระยะหนึ่ง ผู้วิจัยในฐานะหัวหน้าหน่วยบริการพบว่ายังไม่มีระบบบริหารที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพเพียงพอในการตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย จึงเห็นความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการบริหารที่เหมาะสม โดยศึกษาและประยุกต์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง นำมาปรับปรุงการบริหารให้มีรูปแบบที่นำไปสู่ความเป็นเลิศ จึงได้ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังเช่น กรอบแนวคิด McKinsey 7S Framework ที่เน้นการประสานองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ ระบบ กระบวนการ บุคลากร สไตล์การบริหาร และค่านิยมร่วม (Peters, T. J. et al, 1982) ประกอบกับแนวทางการบริหารของ Thailand Quality Award (TQA) ซึ่งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการนำองค์กรด้วยวิสัยทัศน์ (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ, 2564) เมื่อผสมผสานกับแนวคิด 3S-4Smart Model ซึ่งเป็นแนวคิดเฉพาะที่ออกแบบเพื่อใช้ในบริบทของหน่วยบริการด้านการศึกษาพิเศษ จะทำให้สามารถพัฒนารูปแบบการบริหารที่เหมาะสมกับสภาพจริงของพื้นที่ และดำเนินการวิจัยเพื่อให้เป็นผลดีต่อหน่วยบริการและกลุ่มเป้าหมาย คือเด็กพิการให้ได้รับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของเด็กพิการในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed Method) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหาร และการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาผลของการใช้รูปแบบ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การพัฒนารูปแบบการบริหาร

1.1 การศึกษาวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารเพื่อความเป็นเลิศ โดยเลือกศึกษาบริบทหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาผ่านตารางสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินและระบุองค์ประกอบที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ

1.2 การสร้างและพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยนำข้อมูลและผลการวิเคราะห์มาใช้ ร่างรูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศ จัดทำคู่มือประกอบรูปแบบการบริหารดังกล่าวเสนอร่างรูปแบบและคู่มือแก่ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อรับคำแนะนำและแก้ไขปรับปรุง

1.3 การประเมินความเหมาะสมและความถูกต้องของรูปแบบ ประเมินความสอดคล้องเชิงเนื้อหา ด้วยดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ประเมินแต่ละข้อในแบบและคู่มือเกณฑ์การยอมรับ IOC ≥ 0.50 หากต่ำกว่านี้จะมีการปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 2: การทดลองใช้รูปแบบและศึกษาผล

2.1 การทดลองใช้รูปแบบดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริหารที่เป็นเลิศในหน่วยบริการ อำเภอสนป่าตอง โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยหัวหน้างานหน่วยบริการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน พี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 1 คน นักเรียนพิการจำนวน 14 คนผู้ปกครอง จำนวน 14 คนรวมทั้งหมด 33 คนผู้วิจัยได้ชี้แจงกระบวนการทดลองใช้และวิธีการประเมินผลกับผู้บริหารและครูผู้สอน

2.2 การเก็บข้อมูลผลการทดลอง ใช้แบบประเมินพัฒนาการความสามารถพื้นฐานนักเรียนพิการจำนวน 14 คน ก่อนและหลังการทดลองรูปแบบ และใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหาร โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล การประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด สำหรับข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยแบบสอบถามนี้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 คน โดยใช้ค่าดัชนี IOC

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบประเมินสอดคล้องโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน โดยใช้ดัชนี IOC เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย แบบสอบถามความพึงพอใจได้รับการออกแบบตามกรอบแนวคิดการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศ และแบบประเมินพัฒนาการของนักเรียนพิการได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่, 2567)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยอ้างอิงจากเกณฑ์ โดยกำหนดเกณฑ์รับรองว่ารูปแบบมีประสิทธิภาพ หากค่าเฉลี่ย ≥ 3.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ≤ 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ มาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ น้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลคำตอบเปิดโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์ผลพัฒนาการของนักเรียนพิการ ใช้แบบประเมินความสามารถพื้นฐานตามพัฒนาการแต่ละด้าน โดยประเมินก่อนและหลังการใช้รูปแบบใช้สถิติเปรียบเทียบค่าความถี่และร้อยละ เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการ กำหนดเกณฑ์ประเมิน (ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่, 2567)

- ดีเยี่ยม หมายถึง เด็กพิการมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50
- ดีมาก หมายถึง เด็กพิการมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40
- ดี หมายถึง เด็กพิการมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30
- พอใช้ หมายถึง เด็กพิการมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20

ปรับปรุง หมายถึง เด็กพิการมีพัฒนาการที่เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ 10

ผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่พบว่ารูปแบบการบริหารที่เหมาะสมคือ 3S4Smart Model ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ โดยผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการบริการที่เป็นเลิศ

การบริหารเพื่อการ บริการที่เป็นเลิศ	รายชื่อนักวิชาการ																	
	Peters, T. J., & Waterman, R. H. (1982: 14–26.)	มัลคัม บัลดริจ (2008: 3-44)	TQA สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2556: 5-20)	TQM (Robbins, 2008, pp. 450-455)	สำนักบริหารงานมัธยมศึกษาตอนปลาย (2553: 3)	พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ (2556: 20-22)	ประจวบ จันทพร (2556: 5-6)	เสรี วรพงษ์ (2558: 56)	อารีย์ วีระเจริญ (2564: พ)	ชนิดา ปากหวาน (2565: ง-จ)	ภาวินทร์ ณ พัทลุง (2560: ข)	จันทร์ผ่อง สมพรหม่อง (2562: 92-93)	ช่วงโชติ พันธุเวช (2552: 33)	จรรยา วัฒนา (2556: 2)	ปาลีวรรณ สิทธิการ (2557: 56)	อลิตรา เพ็ชรอาวุธ (2565: 95)	ฤทธิชัย บุญธรรม (2562 : 2120)	
การวางแผนเชิงกลยุทธ์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	15
โครงสร้างองค์กร	✓			✓		✓						✓	✓	✓		✓	✓	9
รูปแบบการบริหารจัดการ	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	14
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓	14
บุคลากรครูผู้สอนและ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	16
การมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓		✓			✓			10
การมีส่วนร่วมและค่านิยม ของทีม	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓		✓		✓		12

จากการวิเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของรูปแบบการบริการที่เป็นเลิศ โดยองค์ความรู้ใหม่นี้เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิด McKinsey 7S และแนวทาง Thailand Quality Award รวมทั้งนักวิชาการการศึกษาทั้งหมด 17 เรื่องนำมาให้เข้ากับบริบทของการศึกษาพิเศษ ทำให้เกิดรูปแบบที่เหมาะสมกับหน่วยบริการระดับพื้นที่ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยบริการอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการให้บริการ จำเป็นต้องพิจารณาพื้นฐานการพัฒนาศักยภาพของทุนมนุษย์ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน โดยแนวคิด "3S4Smart" ได้รับการออกแบบเพื่อตอบสนองต่อองค์ประกอบสำคัญที่ถูกรวบรวมจากแนวคิดของนักวิชาการและกรอบแนวคิดการบริหารหลายมิติ การกำหนดองค์ประกอบในการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องพิจารณาบริบทเฉพาะพื้นที่ เนื่องจากองค์ประกอบต่างๆ อาจแตกต่างกันในแต่ละ

พื้นที่ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและข้อจำกัด ซึ่งทำให้รูปแบบ โครงสร้าง และการเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบมีลักษณะเฉพาะ ดังนั้น การออกแบบแนวคิดและโครงสร้างของรูปแบบการบริหารจึงต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้การบริหารในหน่วยบริการอำเภอสันป่าตองมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ และร่วมกับคณะบุคลากรในหน่วยบริการอำเภอสันป่าตองในการออกแบบรูปแบบการบริหารที่เหมาะสม โดยมีการประชุมพิจารณาร่วมกันกำหนดองค์ประกอบที่ตอบสนองต่อบริบทของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จนได้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริหารที่เป็นเลิศในหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง คือ รูปแบบ 3S4Smart Mode มี 7 องค์ประกอบดังนี้

1.1 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning) เป็นขั้นตอนสำคัญในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายขององค์กร ดำเนินงานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจ ช่วยตั้งเป้าหมายระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างเป็นระบบ รวมทั้งช่วยในการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังในการบริการแก่ผู้รับบริการ การวางแผนที่ดีจะช่วยให้หน่วยบริการสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพแวดล้อมได้อย่างรวดเร็ว และมีความสามารถในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1.2 โครงสร้างองค์กร (Organizational Structure) เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงการทำงานภายในองค์กร โดยการดำเนินการจัดทำแผนตามเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงาน ระยะเวลา การมอบหมายผู้รับผิดชอบ และการประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

1.3 รูปแบบการบริหารจัดการ (Style of Management) เป็นแนวทางที่ผู้บริหารหรือหัวหน้าหน่วยบริการใช้ในการจัดการและนำพาทีมงานไปสู่เป้าหมาย โดยการใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะขององค์กร การบริหารแบบประชาธิปไตย ซึ่งช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและเพิ่มความมุ่งมั่นในบุคลากร การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทำให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และผลักดันองค์กรไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

1.4 ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Smart Director) ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นการมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการบริการที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมของบุคคลกรในหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ภาวะผู้นำนี้ช่วยเสริมสร้างความมุ่งมั่นในทีมงาน ส่งเสริมการทำงานร่วมกันและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในองค์กร เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานและความสำเร็จที่ยั่งยืนในระยะยาว การนำภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้หน่วยบริการอำเภอสันป่าตองพัฒนาและดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างเต็มที่

1.5 บุคลากรครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (Smart Teacher) การดำเนินการจัดการเรียนสอนนักเรียนเด็กพิการโดยมี บุคลากรครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษาพิเศษให้กับนักเรียนพิการที่มารับบริการ มีเป้าหมายในการสนับสนุนและพัฒนานักเรียนพิการ โดยใช้วิธีการและเทคนิคที่เหมาะสมกับความสามารถและความต้องการเฉพาะของนักเรียนพิการแต่ละคน

1.6 การพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพและความต้องการของแต่ละคน (Smart Student) ในการพัฒนาเด็กพิการภายใต้แนวทางของ Smart Student เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสนับสนุนพัฒนาการผู้เรียนให้เต็มศักยภาพและตอบสนองความต้องการของแต่ละนักเรียนพิการแต่

ละคนเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยกำหนดคุณลักษณะและบริการที่เหมาะสมกับผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ตอบสนองความต้องการได้อย่างครบถ้วน กลยุทธ์ที่ใช้ได้แก่ การปรับวิธีการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเสริมทักษะ และการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน รวมถึงการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครอง การสร้างเอกลักษณ์ในการให้บริการการศึกษาผ่านนวัตกรรมและการสร้างความสัมพันธ์พิเศษระหว่างผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การสำรวจความต้องการและการปรับบริการให้สอดคล้องมีผลต่อการสร้างความพึงพอใจและความมั่นใจในคุณภาพบริการ

1.7 การมีส่วนร่วมและค่านิยมของทีม (Smart Team) การมีส่วนร่วมและค่านิยมของทีมเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งและค่านิยมที่สามารถส่งผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนเด็กพิการในหน่วยบริการ โดยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง สร้างความเชื่อมั่น และทำให้ทีมสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริหารที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง

ผลการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริหารที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตองจำแนกเป็น 2 ส่วนดังนี้

2.1 ผลการพัฒนาการเด็กพิการ ของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง

ผลการประเมินพัฒนาการเด็กพิการ ของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง พบว่า เด็กพิการที่มารับบริการ ของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนหลังการใช้รูปแบบการบริหารฯ เพิ่มขึ้นกว่าก่อนใช้ในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 73.49 และสูงกว่าพัฒนาการก่อนการใช้รูปแบบทั้งโดยรวม และรายพัฒนาการ ดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ร้อยละของพัฒนาการ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบฯ โดยรวมและรายด้าน

รายการประเมิน	ร้อยละก่อนการ รูปแบบฯ	ร้อยละหลังการ รูปแบบฯ	ร้อยละเฉลี่ย เพิ่มขึ้น	แปลผล
ด้านร่างกาย	27.14	98.58	71.43	ดีเยี่ยม
ด้านอารมณ์ จิตใจ	22.86	100	77.14	ดีเยี่ยม
ด้านสังคม	24.26	98.57	74.29	ดีเยี่ยม
ด้านสติปัญญา	22.86	98.57	75.71	ดีเยี่ยม
ด้านทักษะที่จำเป็นเฉพาะความ พิการ	27.14	95.71	68.57	ดีเยี่ยม
เฉลี่ย	62.13	98.29	73.49	ดีเยี่ยม

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ระดับความพึงพอใจหลังการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.73$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่ 5 บุคลากรครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าด้านอื่นๆ ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.37) รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 7 การมีส่วนร่วมและค่านิยมของทีม ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.40) ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าด้านอื่นๆ คือองค์ประกอบที่ 1 การวางแผนเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.47) ดังที่แสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจในการบริการที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง โดยรวม

การบริหารเพื่อการบริการเป็นเลิศ หน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความพึงพอใจ	อันดับ
1	การวางแผนเชิงกลยุทธ์	4.63	0.47	มากที่สุด	7
2	โครงสร้าง	4.69	0.45	มากที่สุด	6
3	การบริหารจัดการ	4.74	0.43	มากที่สุด	4
4	ภาวะผู้นำของ	4.71	0.45	มากที่สุด	5
5	บุคลากรครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	4.81	0.37	มากที่สุด	1
6	การมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง	4.76	0.42	มากที่สุด	3
7	การมีส่วนร่วมและค่านิยมของทีม	4.77	0.40	มากที่สุด	2
เฉลี่ย		4.73	0.43	มากที่สุด	

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบ 3S 4Smart MODEL ที่พัฒนาขึ้นนี้มีคุณภาพผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ และการใช้รูปแบบกับกลุ่มเป้าหมายของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ อาจเป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์การที่เป็นเลิศ พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง โดยมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ การรวมองค์ประกอบที่หลากหลายทั้งด้านกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร การบริหารจัดการ บุคลากร ผู้นำ และผู้เรียน เข้าไว้ในระบบเดียวกันอย่างเป็นองค์รวม การที่รูปแบบนี้มีความครอบคลุมและตอบสนองต่อบริบทของการจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นผลจากการที่ผู้วิจัยได้ทบทวนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ทั้ง

ทฤษฎีการบริหารจัดการ และกรอบแนวคิดการพัฒนางานองค์กรที่เป็นเลิศ โดยองค์ประกอบทั้ง 7 องค์ประกอบนี้เป็นตัวแปรทางการบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางานองค์กรและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีส่วนคล้ายคลึงกับรูปแบบการบริหารเพื่อความเป็นเลิศ ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีของ McKinsey's 7S Framework ที่เน้นการประสานองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ ได้แก่ โครงสร้างองค์กร กลยุทธ์ ระบบ กระบวนการ บุคลากร วัสดุการบริหาร และค่านิยมร่วม (Peters, T. J. et al, 1982) ประกอบกับแนวทางการบริหารของ Thailand Quality Award (TQA) ซึ่งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการนำองค์กรด้วยวิสัยทัศน์ (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, 2554) สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อร่าม วัฒนะ และคณะ, 2561) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผลการศึกษาพบว่า 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (2) คุณภาพครู (3) การวางแผนกลยุทธ์ (4) เครือข่ายความร่วมมือ (5) คุณภาพนักเรียน (6) การบริหารจัดการ (7) การพัฒนาบุคลากร จุดเด่นของรูปแบบนี้จึงอยู่ที่การประยุกต์ใช้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงอย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ ทั้งยังสามารถประเมินผลได้จริงในด้านการบริหาร การพัฒนาครู การพัฒนานักเรียน และการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร ส่งผลให้รูปแบบนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารหน่วยบริการเพื่อความเป็นเลิศอย่างมีระบบและยั่งยืน เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ (อร่าม วัฒนะ และคณะ, 2561) ที่ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งพบองค์ประกอบที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณภาพครู การวางแผนกลยุทธ์ เครือข่ายความร่วมมือ คุณภาพนักเรียน การบริหารจัดการ และการพัฒนาบุคลากร สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบ 3S 4Smart MODEL มีแนวคิดและโครงสร้างที่สอดคล้องกับกรอบการบริหารที่มีประสิทธิภาพระดับชาติและสากล

2. หัวหน้างานหน่วยบริการ ครูผู้สอน ครูพี่เลี้ยง และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการบริหารเพื่อการบริหารที่เป็นเลิศของหน่วยบริการอำเภอสนป่าตองในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยรายองค์ประกอบพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน อาจเป็นเพราะว่า องค์ประกอบของรูปแบบมีความครอบคลุมและเกี่ยวข้องกับการบริหารองค์การทุกส่วน ทั้งตัวผู้บริหาร ครู และนักเรียน ทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดและปฏิบัติงาน รวมถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย ซึ่งสะท้อนถึงประสิทธิภาพของรูปแบบในการตอบสนองต่อความต้องการของผู้เกี่ยวข้องทุกกลุ่ม ทั้งผู้บริหาร ครู และนักเรียน โดยเฉพาะการสร้างการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ทั้งในกระบวนการคิด การปฏิบัติงาน และการประเมินผล ซึ่งมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความพึงพอใจในรูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อารีย์ วีระเจริญ, 2564) ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ของผู้เรียนโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ที่พบว่า ความพึงพอใจของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาต่อรูปแบบการบริหาร สู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ญาณบดินทร์ อินตะชะ, 2567) ที่ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ของผู้เรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติ

สมเด็จพระศรีนครินทร์พะเยา พบว่า ความพึงพอใจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนเฉลิม พระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์ พะเยา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กพิการที่มีแนวโน้มที่ดีขึ้น บ่งชี้ว่ารูปแบบการบริหาร “3S 4Smart Model” มีส่วนช่วยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษาพิเศษ การที่ครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาและมีแนวทางการทำงานที่ชัดเจนภายใต้รูปแบบการบริหารนี้ ย่อมส่งผลดีต่อการจัดการเรียนรู้และการให้บริการแก่เด็กพิการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า โดยภาพรวมเด็กพิการที่มารับบริการของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง มีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนหลังการใช้รูปแบบการบริหารฯ เพิ่มขึ้นกว่าก่อนใช้ และอยู่ในระดับดีเยี่ยม ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการนำรูปแบบไปใช้มีความเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน แต่สำหรับกลุ่มเป้าหมายจะมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องมากที่สุด และองค์ประกอบที่มุ่งเน้นไปยังผู้เรียนและผู้ปกครอง ทำให้หน่วยบริการมีการเก็บข้อมูลรายบุคคล และเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (อารีย์ วีระเจริญ, 2564) ที่พบว่า สมรรถนะของผู้เรียนก่อนและหลังการใช้รูปแบบ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยก่อนใช้รูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และหลังใช้รูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในภาพรวมทั้งโรงเรียน ทุกระดับชั้น ปีการศึกษา 2563 หลังการใช้รูปแบบ มีคะแนนเฉลี่ยผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 80 ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (จันทร์ผ่อง สมุทรผ่อง, 2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานทูปันม เบอร์วันสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักเรียนแกนนำมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมหลังใช้รูปแบบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยพบว่า การบริการของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง พบองค์ความรู้ใหม่กล่าวได้คือควมมีรูปแบบเฉพาะของหน่วยบริการที่ได้จากการสังเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวกับคุณภาพที่เป็นเลิศหลายๆ ทฤษฎี ได้องค์ความรู้ว่าองค์ประกอบของรูปแบบควมมี 7 องค์ประกอบ ชื่อว่า 3S4Smart Model ประกอบด้วย

S1: การวางแผนเชิงกลยุทธ์ (Strategic Planning)

S2: โครงสร้างองค์กร (Organizational Structure)

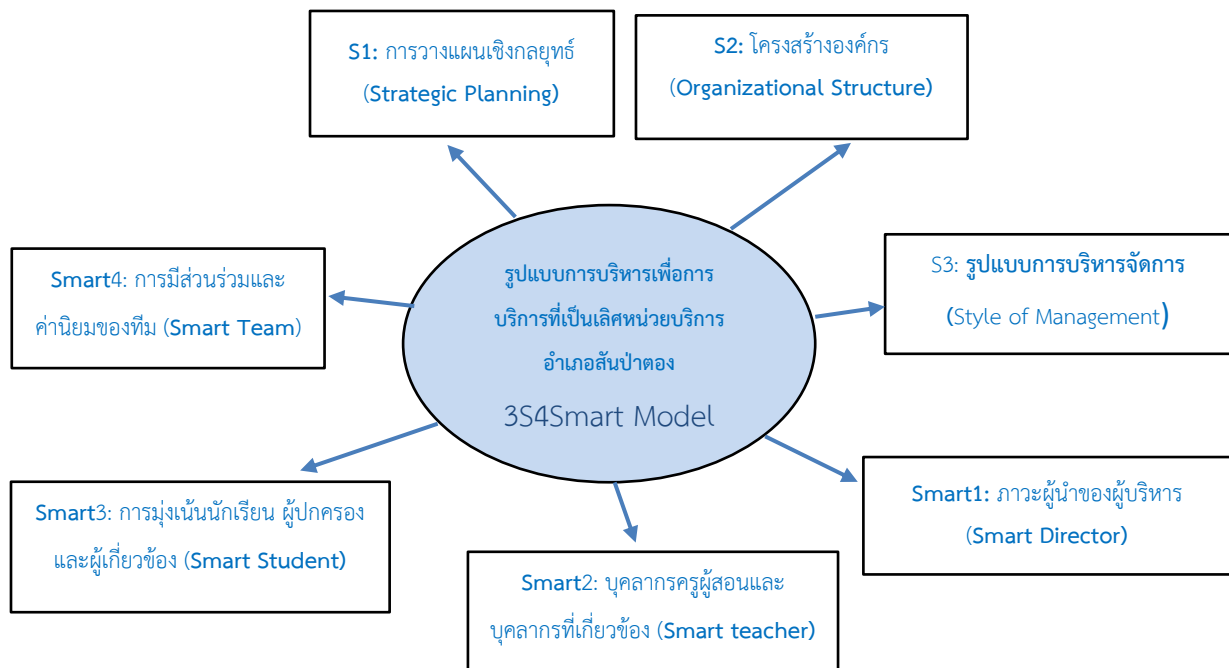
S3: รูปแบบการบริหารจัดการ (Style of Management)

Smart1: ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (Smart Director)

Smart2: บุคลากรครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง (Smart teacher)

Smart3: การมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง (Smart Student)

Smart4: การมีส่วนร่วมและค่านิยมของทีม (Smart Team) โดยสามารถแสดงเป็นภาพของรูปแบบการบริหารเพื่อการบริการที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารรูปแบบการบริหาร เพื่อการบริหารที่เป็นเลิศหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง

สรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ ว่ารูปแบบ '3S 4Smart MODEL' เป็นแนวทางการบริหารจัดการแบบองค์รวม ที่ครอบคลุมทั้งด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ผู้นำ แผนการดำเนิน บุคลากร โครงสร้าง ระบบ และผู้เรียน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในระดับสูง และนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของเด็กพิการได้อย่างยั่งยืนโดยองค์ความรู้ใหม่นี้เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิด McKinsey 7S และแนวทาง Thailand Quality Award เข้ากับบริบทของการศึกษาพิเศษ ทำให้เกิดรูปแบบที่เหมาะสมกับหน่วยบริการระดับพื้นที่ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในหน่วยบริการอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยควรให้ความสำคัญกับการประสานงานและการพัฒนาทักษะของบุคลากรทุกระดับ รวมถึงการมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนองค์กรในทิศทางที่เหมาะสมสำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป ควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาและประเมินผลการใช้รูปแบบนี้ในหน่วยบริการอื่นๆ เพื่อให้การนำรูปแบบไปใช้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเสนอข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ 1. จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเพื่อการบริหารที่เป็นเลิศของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง “3S 4Smart MODEL” มีประสิทธิผลในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนพิการในระดับดีเยี่ยม ดังนั้นสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษควรกำหนดนโยบายเพื่อให้หน่วยบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดและศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษาในประเทศได้นำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ในการบริหารและพัฒนาการบริการการศึกษาสำหรับเด็กพิการในพื้นที่ต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน 2. จากผลการวิจัยพบว่า หัวหน้างานหน่วยบริการ ครูผู้สอน พี่เลี้ยงเด็กพิการ และผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการบริหารเพื่อการบริหารที่เป็นเลิศของหน่วยบริการอำเภอสันป่าตองอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัด

เชียงใหม่ควรพัฒนาหัวหน้างาน ครูผู้สอน และผู้ปกครองในอีก 9 อำเภอ โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสามารถประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารดังกล่าวให้เหมาะสมกับบริบทของตน และมีความต่อเนื่องในการใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของรูปแบบการบริหารการบริการที่เป็นเลิศและผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่ 2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลในระยะยาว เพื่อวิเคราะห์ความยั่งยืนของผลลัพธ์ที่เกิดจากการนำรูปแบบการบริหารไปใช้ การศึกษานี้จะช่วยให้สามารถประเมินประสิทธิภาพในระยะยาวและปรับปรุงกระบวนการในการบริหารเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการในอนาคต 3. ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรในหน่วยบริการ เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ในการประยุกต์ใช้รูปแบบการบริหารที่เป็นเลิศ ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ ที่ช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถแบ่งปันแนวทางการพัฒนาและปัญหาที่พบในการดำเนินงาน เพื่อให้การใช้รูปแบบนี้มีความต่อเนื่องและประสิทธิผลสูงสุด

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2550). อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.
- จรรุญ วัฒนา. (2552). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานทุปนิมเบอร์วันสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- จันทร์ผ่อง สมุทรผ่อง. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานทุปนิมเบอร์วันสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวัดจันทราวาส (ศุขประสารราษฎร์) จังหวัดเพชรบุรี. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- ชนิดา ปากหวาน. (2565). การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ช่วงโชติ พันธุเวช. (2552). การจัดการคุณภาพ TQM (Total Quality Management). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ญาณบดินทร์ อินเดชะ. (2567). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนโรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์พะเยา. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์ 9(2), 1471 – 1486.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- ประจวบ จันทร. (2556). รูปแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ท.

- ปาสีวรรณ สิทธิการ. (2557). รูปแบบการบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พริ้มเพรา วราพันธุ์พิพิธ. (2556). ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความเป็นเลิศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภาวินทร์ ณ พัทลุง. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศ. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- มัลคัม บัลดริจ. (2567). เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ ปี 2008. เรียกใช้เมื่อ 20 มกราคม 2568 จาก The Baldrige National Quality Program: https://web.agri.cmu.ac.th/qa/document/HB/TQA_EdPEX/2008_Education_Criteria.pdf
- ฤทธิชัย บุญธรรม, และ วิไลลักษณ์ เรืองสม. (2562). รูปแบบการบริหารงานแบบ 7s framework กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษา ด้านมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (หน้า 2116-2126). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่. (2567). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีการศึกษา 2567. เชียงใหม่: หน่วยบริการอำเภอสันป่าตอง.
- สถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2567). The Baldrige National Quality Program. เรียกใช้เมื่อ 15 ธันวาคม 2568 จาก: https://web.agri.cmu.ac.th/qa/document/HB/TQA_EdPEX/2008_Education_Criteria.pdf
- สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2554). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติปี 2555-2556. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ.
- สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ. (2564). รายงานสถานการณ์ด้านการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการประจำปี 2564. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2560). การช่วยเหลือระยะแรกเริ่มเด็กพิการโดยผู้ปกครอง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- เสรี วรพงษ์. (2558). การพัฒนาแนวทางบริการสู่ความเป็นเลิศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดนครปฐม. วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, 23(1), 56-73.
- อร่าม วัฒนะ และคณะ. (2561). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์กรบริหารส่วนจังหวัด. วารสาร มจร เพชรบุรีปริทรรศน์, 7(1), 55-71.

- อลิศรา เพ็ชรอาวุธ. (2565). การบริหารโรงเรียนโดยใช้แนวคิด 7S ของแมคคินซีตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร. ใน (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเทคโนโลยีภาคใต้.
- อารีย์ วีระเจริญ. (2564). การพัฒนารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. กรุงเทพมหานคร : โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2.
- Baldrige Performance Excellence Program. (2568). Education criteria for performance excellence. Retrieved May n.d., 2025 , from <https://www.nist.gov/baldrige/education-criteria-performance-excellence>
- Peters, T. J. et al. (1982). In Search of Excellence: Lessons from America's Best-Run Companies. Chicago: Harper & Row.
- S. P. Robbins. (2008). Organizational behavior. London: Pearson Education.